

Zerbitzu eta Prestazio Sozialak
Ikuskatzeko eta Kontrolatzeko Plan
Orokorra 2021 -2023

Edukia

1. Sarrera	3
2. Zerbitzu eta Prestazio Sozialak Ikuskatzeko eta Kontrolatzeko Plan Orokorra 2021 -2023	4
3 Urteko ekintza-planetan kontuan hartu beharreko irizpide orokorrak.....	6
3.1 <i>Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrola.....</i>	<i>6</i>
3.2. <i>Arretaren eta Zaintzen kontrola Zentroetan</i>	<i>11</i>
3.3. <i>Zaintzen kontrola etxean</i>	<i>18</i>
3.4. <i>Gizarte prestazioak aztertzea</i>	<i>20</i>
3.5. <i>Dirulaguntzen berrikuspena</i>	<i>26</i>
4.Planaren gauzatzea, jarraipena eta ebaluazioa.....	31
5. Baliabideen erabilera	33

1. Sarrera

Azken urteetan, gizarte-zerbitzuak neurri eta tresna multzo bihurtu da, gure gizartean herritartasun osoa bermatzeko. Horrela, horiek guztiak, ongizate-estatuaren laugarren oinarritzat hartzen dira, eta Hezkuntza, Osasun eta Pentsio Sistemarekin batera euskarri ematen diote hari.

Horrela, gizarte zerbitzuetara bideratutako baliabide publikoak finkatzeko eta hazteko testuinguru batean, ezinbestekoa da prozedurak ezartzea, gizarte prestazioen erabilera egokia bermatzeko, eraginkortasuna hobetzeko, eta gizarte zerbitzu eta prestazioak ematen gerta daitezkeen abusuak saihesteko.

Gizarte-zerbitzuen bokazio unibertsala zein haren erabilera egokia bermatzeko beharra Bizkaia Goazen 2030 estrategian jasotzen dira. Hor, Lurralde Historikoaren erronka estrategiko gisa aitortzen da **“gizarte eta lurralde kohesioa eta aukera-berdintasuna”**, baita **“Bizkaia moderno, hurbil eta arduratsua”** bultzatzea ere.

Hori horrela, Bizkaiko Foru Aldundiak, Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legean eta hura garatzeko legezko xedapenetan emandako eskumenen arabera, **ikuskapen eta kontrol eginkizuna du gizarte-zerbitzuen arloan.**

Hala, Bizkaiko Foru Aldundiak herritarren eskura jarritako gizarte-baliabideen erabilera egokiaren jarraipenarekin eta ebaluazioarekin du konpromisoa, eta helburua da gizarte zerbitzu eta prestazioak haiek jasotzeko eskubideak dituztenei bideratzen direla bermatzea.

Gogoeta horiei erantzuteko, Gizarte Zerbitzuen eta Prestazioen Ikuskapen eta Kontrolerako 2017-2019 Plan Orokorrari jarraipena emanez, COVID-19ren pandemiak eragindako parentesiaren ondoren, 2021-2023 aldirako Gizarte Zerbitzuen eta Prestazioen Ikuskapen eta Kontrolerako Plan Orokorra gizarte-zerbitzuen multzoan kontrol-, jarraipen- eta ikuskapen-funtzio hori indartzeko eta koordinatzeko helburuarekin sortu da, honako ezaugarri hauek dituen errealitate bati erantzuteko:

- **Elkarreragingarritasuna eta erakundeen arteko lankidetz**a direla eta proposatutako aukerak, jarraipenaren kontrola eta eraginkortasuna erraztuko dutenak.
- **Arreta konplexutasun handiagoko gero eta egoera** gehiago daude, bai maila sozialean, bai zainketa mailan, eta etorkizunean areagotuko dira. Horiek, erabiltzailearen eginkizun nagusia onartzen du bere arretan, eta **emandako zainketen kalitatea eta eginkizuna** bermatzen du.
- Mendekotasunaren esparruan, adinekoek **etxean egon nahi dute**, edo hala badagokie, “etxean egongo balira” bezala sentitzen diren egoitzaren batean. Horretarako, azken urteetan, **gizarte-zerbitzu** esanguratsuak sortu dira, bai onuradun kopuruan, bai baliabideenetan. Horri esker, adinekoak bere ingurunean mantentzen daitezke. Hori dela eta, kontrola zentroetatik hasi behar da, eta etxea ere barne hartu beharko luke.
- Mendekotasun, desgaitasun eta bazterketaren arloan aldizka ordaintzen diren **prestazio sozialen eskaintza zabala** handitzeko eta finkatzeko **haien erabilera egokiaren jarraipen eraginkorra** egin behar da.

2. Zerbitzu eta Prestazio Sozialak Ikuskatzeko eta Kontrolatzeko Plan Orokorra 2021 -2023

Zerbitzu eta Prestazio Sozialak Ikuskatzeko eta Kontrolatzeko Plan Orokorra 2021-2023, kontrol, jarraipen eta ebaluazio funtzioa indartzeko jarduketa-esparrua da gizarte-zerbitzuen arloan, helburu hau lortzeko:

Bizkaiko Foru Aldundiak kudeatzen dituen baldintzak eta zerbitzu eta prestazio sozialen helburua betetzen dien jarraipen sistematiko eta koordinatu egitea, administrazioen artean elkarreragingarritasuna eta datu-trukea bultzatuz, kontrol-mekanismo berritzaileak sartzeko eta kudeaketa aurreratua garatzeko.

Ildo horretan, Prestazio Sozialak Ikuskatzeko eta Kontrolatzeko Plan Orokorra 2021-2023 Bizkaiko Foru Aldundiaren **konpromisoa indartzeko** helburuarekin sortu da, **helburu** hauek betetzeko:

- Bizkaiko Foru Aldundiak kudeatzen dituen gizarte zerbitzu eta prestazioen kontrola bultzatzea, haien **baldintzak bete eta erabiltzen direla** egiaztatuz.
- Kontrol zorrotza, ikuskapenaren bidez, **Bizkaian ematen diren gizarte zerbitzuen kalitatea ziurtatzen duena**: araudi arautzailea betetzea eta emandako arretaren eta zainketen kalitatearen jarraipena egitea.
- **Administrazioen artean egiten den datu-trukea, kudeaketa aurreratua eta elkarreragingarritasuna** bultzatzea, kontrol-mekanismo berritzaileak sartzeko, gizarte-zerbitzuetarako sarbide-prozesuak sinplifikatzeko, erantzunean eraginkortasuna hobetzeko eta kontrol handitzeko.
- **Ebaluazio eginkizuna eta eginkizun pedagogikoa** garatzea, zentroen funtzionamendua hobetzeko helburuarekin, haietan arretaren kalitatea hobetzen duten neurriak hartuz.

Plan horien izaera integrala **jarduketa-bloke** hauen bidez gauzatzen da. Hauek dira haien baldintzak:

1. Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrola

Araututako gizarte zerbitzuetako zentroetan egiaztatzea arautegia betetzen dela, zerbitzua emateko baldintza material eta funtzionalei dagokienez, eta elementu ebaluatzailea eta pedagogikoa sartzea.

Legez arautu gabeko gizarte zerbitzuetako zentroetan egiaztatzea hitzartutako baldintza material eta funtzionalei egokitzen diren, eta elementu ebaluatzailea eta pedagogikoa sartzea.

2. Arretaren eta Zainketen kontrola Zentroetan:

Egiaztatzea Gizarte Zerbitzuetako Zentroetako erabiltzaileek Banakako Arreta Planetan (BAP), Gizarte-heziketako Esku-hartze Planetan edo beste gizarte-zerbitzuetako zentro batzuetako antzeko Arreta Planetan ezarritako zainketak jasotzen dituztela.

3. Zainketen kontrola etxean:

Egiaztatzea mendekotasun edota desgaitasun egoeran dauden pertsonen kalitate oneko zainketak jasotzen dituztela, eta ez dela tratatu txarreko egoerarik gertatzen haren familia-giroan. Bestalde, zaintzaileen egoera ebaluatzea.

4. Gizarte prestazioak aztertzea:

Prestazio sozialak jasotzen dituzten pertsonen berariazko baldintzak betetzen diren aztertzea, eta emandako prestazio ekonomikoa ezarritako helbururako erabiltzen den aztertzea.

5. Dirulaguntzak aztertzea:

Foru Sektore Publikoaren barruan ez dauden eta Bizkaiko Lurralde Historikoaren aurrekontu orokorren kontura diren pertsona fisiko edo erakundeei emandako dirulaguntzak edo laguntzak aztertzea, jasotako finantzazio publikoa dirulaguntzaren edo laguntzaren xederako aplikatu dela bermatzeko helburuarekin.

3 Urteko ekintza-planetan kontuan hartu beharreko irizpide orokorrak

Helburu horiek betetze aldera, plan orokorrak ezartzen du Bizkaiko Foru Aldundiak urtero Ekintza Plan bat diseinatzea eta txertatzea. Horren bidez, dagokion urtean gizarte-zerbitzuak eta -prestazioak ikuskatzeko eta kontrolatzeko helburu espezifikoak zehazten dira, horiek gauzatzeko irizpide metodologiko hauek kontuan hartuta:

Jarduketa-blokeen arabera urteko helburu espezifikoak zehazteko irizpide orokorrak:

3.1 Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrola

Helburua

Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrolaren helburua da Bizkaiko Foru Aldundiaren Gizarte Zerbitzuen Zentroek araudi arautzailea, eta hala badagokie, Gizarte Zerbitzuen prestazioa bideratzen duten hitzarmenen klausulak betetzen dituela bermatzea, haietan zerbitzu egokia eman ahal izateko, zerbitzu edo zentro bakoitzerako arauen bidez eta konbentzionalki ezarritako baldintza material eta funtzioetan oinarrituz.

Arduradunak

Bizkaiko Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuetako Zentroak haien hartzaileen arabera sailkatzen dira, helburu eta behar jakinen arabera. Zentro horien ikuskapen eta kontrol eginkizunaren inguruko erantzukizuna honela banatzen da:

– Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzua:

Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzuak hauek barne hartzen ditu: alde batetik, Ikuskapen Atala, gizarte-zerbitzuetako erakunde, zerbitzu eta zentroen ikuskapen eta ebaluazio eginkizunak dituena; eta bestetik, Kontrol Atala, gizarte-zerbitzuetako erakunde, zerbitzu eta zentroen baimen, erregistro eta homologazio eginkizunak dituena, baita gizarte-zerbitzuetarako bideratutako baliabideen azken xede onaren kontrola eta zehazpen-espedienteen instrukzioa ere.

Zerbitzu honek eskumena du titulartasun publiko zein pribatuko zentroetan ikuskapen eta kontrol eginkizunak egiteko, betiere baldintza material eta funtzionalak arautzen dituen arautegia badute.

Gaur egun, xede horretarako berariazko arautegia duten Gizarte Zerbitzuetako Zentro hauek daude:

✓ **Adinekoak:**

Adinekoentzako Bizkaiko zentroen sareak egoitza zentroak eta eguneko zentroak barne hartzen ditu. Honela sailkatzen dira egoitza zentroak: egoitzak, etxebizitza komunitarioak eta babespeko apartamentuak.

Egoitza gisa hartzen da 14 plaza baino gehiagoko bizikidetzarako zentroa, ohiko etxebizitza iraunkorreko zerbitzu gisa erabiltzeko, non etengabe oso arreta osoa emango zaien adinekoei.

Bestalde, **etxebizitza komunitarioak** bizikidetzarako unitateak dira; gehienez ere, 14 plaza izango dituzte, eta beren buruaz baliatzeko nolabaiteko gaitasuna eta familia-inguruko antzeko bizitza-estilo bat duten pertsonentzako dira.

Babespeko apartamentuak, zerbitzu kolektiboak (nahi izanez gero erabiltzeko) dituzten eta intentsitate handiagoko baliabideen beharrik ez duen egoera psiko-fisikoan dauden adineko pertsonen ostatu ematen dien etxebizitza autonomoen, unipertsonalen edo bi pertsonentzako etxebizitzaren multzo gisa definitzen dira.

Azkenik, **eguneko zentroek** mendetasun-egoeran dauden adinekoei banako arreta integrala ematen diete, euren autonomia pertsonala hobetzeko edo hari eusteko, adinekoen muga funtzionalak konpentsatzeko eta haien ohiko zaintzaileei laguntza emateko.

✓ **Desgaitasuna duten pertsonak:**

Desgaitasunaren esparruan, **Arreta Goiztiarreko Zentroen** ikuskapena eta kontrola egiten da.

Arreta goiztiarra nahasmenduak dituzten, edo beren garapenean izateko arriskua duten 0 eta 6 urte arteko haurrei, haien senideei eta inguruneari zuzendutako esku-hartzeen multzoa da, osasun, hezkuntza eta gizarte ikuspegi batetik. Helburua da haien behar iragankor edo iraunkorrak lehenbailehen asetzea.

Zentro horietan, Arreta Goiztiarreko Esku-hartze Taldeek diziplina anitzeko arreta terapeutikoa ematen diete haurrei, haien senideei eta ingurukoei.

✓ **Babesgabetasun egoeran dauden pertsonak:**

Adingabeen egoitza-zentroetako ikuskapen eta kontrola barne hartzen du babesgabetasunaren eremuak.

Baliabide horiek babesgabetasun edo gizarte-arrisku larriko egoeran dauden adingabeei zuzenduta daude, eta haien **zainketa edo tutoretza** Bizkaiko Foru Aldundiak bere gain hartzen du. Bestalde, denboraldi batean senideengandik bereizi diren adingabeei beren beharrei egokitutako bizikidetzeta-aukera bat ematen diete.

Halaber, Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzuak premiazko eta egonaldi ertain edo luzeko **genero-indarkeria jasaten duten emakumeen egoitza zentroen** ikuskapena eta kontrola egiten du.

Zentro horien helburua da arrazoi sozioekonomikoak edota euren egoera fisikoa edo emozionala arriskuan jartzen duten elkarbizitza-arazo larriak direla-eta egoera oso larrian bizi diren emakumeak aldi baterako hartzea laguntza bereziko egoitza edo, eta haiekin batera euren kargura dauden adingabeko seme-alabak ere bai.

– **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**

✓ **Gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonak¹:**

Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuak gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonen **Egoitza Zentroak eta Eguneko Zentroak** kudeatzen ditu.

¹ Zentro mota horrek ez du berariazko araudirik funtzionamenduari, eskakizun materialei eta funtzionalei dagokienez, eta, horregatik, Gizarteratzeko Zerbitzuak berrikusten du.

Bazterketa- eta marjinazio-egoeran dauden pertsonentzako **egoitza-zerbitzuen** kategorian barne hartzen diren zerbitzutzat hartzen dira 185/2015 Dekretuaren I. eranskineko 2.4.5. Fitxaren tipologian barne hartzen direnak, hau da, egoera kronifikatuta duten pertsonentzako egoitza-zentroak, gizarteratzeko laguntzak dituzten etxebizitzak eta gizarteratzeko egoitza-zentroak.

Zerbitzu horiek, gizarte-bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonen zuzenduta daude, egiturazko testuingurua behar badute, eta beraz, egoitza batetik lantzeko egoera batean badaude. Barne hartzen dira egoitza-laguntzak, hala nola, egitura-osagarriak, eta esku-hartzeko baliabide gisa. Ezin dira xedetzat hartu (etxebizitza-sistemaren eskumenen esparruari dagokiona).

Bestalde, gizarteratzeko **Eguneko zerbitzua** Pertsonetikiko esku-hartzea bideratzeko erreferentziazko esparru fisikoa da. Horren bidez, behar diren prestazio teknikoak edo osagarriak eskainiko zaizkie erabiltzaileei, detektatutako edo diagnostikatutako beharriaren arabera une bakoitzean behar duten intentsitate altuko edo ertaineko laguntza emanez.

Horri dagokionez, zerbitzu hau ez da bakarrik erabiltzaileek eguna igarotzeko espazio fisikoa, zeren eta, eguna igarotzeaz gain, espazio horretan, erabiltzaileekin egiten den esku-hartzea egituratzen da zentroaren egituratik haratago eta erabiltzaileen ohiko esparruan. Horrela, Eguneko zerbitzuan esku-hartze prozesuak egituratuko dira, bai komunitateko ostatu normalizatuetan bizi diren pertsonekin (kasu horretan bereziki garrantzitsua da bizi independentea izateko laguntza), bai egoitza-zerbitzuetako erabiltzaileekin.

Irismena

Aurretik azaldutako Gizarte Zerbitzuetako Zentroen sailkapenean oinarrituz, erabiltzaile motaren arabera egindakoa, ikuskapen eta kontrol irismen hauek definitzen dira:

– Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzua:

40/1998 Dekretuaren 50. artikulua, martxoaren 10ekoak, Euskal Autonomia Erkidegoko gizarte zerbitzuen baimena, erregistroa, homologazioa eta ikuskapena arautzen duenak, ezartzen du **“erregistroetan dauden zerbitzu eta zentro guztiek urtean behin gutxienez ikuskapena izango dutela”**.

Aurreko paragrafoan azaldutakoarekin bat, arautzen dituen berriazko arautegia duten zerbitzu eta zentroi eskusiboki egiten die erreferentzia manu honek.

Ikuskapen eta kontrol eduki jakinari dagokionez, Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzuak urtero berriazko ikuskapen plan bat garatzen du urtero, baliabide edo zentro bakoitzerako.

– **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**

Puntu horretan ezinbestekoa da **maiatzaren 21eko 59/2019 Foru Dekretua** onartu eta indarrean sartu dela. Dekretu horrek, gizarteratze arloko prozedura espezializatua arautzen du, eta berariaz onartzen ditu erabiltzaileek beren beharrei erreparatzen dien esku-hartze bat izateko eskubideak, haiei egokituta dauden egoitza laguntzen edo egoitza kanpoko laguntzen bidez, eta prozesu hori zuzendu eta koordinatzen duen erreferentziako profesional baten bidez.

Arautegi hori inflexio-puntu bihurtu da, izan ere, lehen aldiz zehazten ditu erabiltzaileekin egindako esku-hartzean nahitaez bete behar diren alderdi guztiak. Halaber, erreferentzia esparrua da, autonomia esparruan, ez direlako arautzen gizarte-bazterketaren kategoria diagnostikoa artatzearekin lotuta dauden zentroyen baliabide material eta funtzionalak.

Irismenaren laburpena

- ✓ **Lurraldean onartutako zentro guztiak (% 100) ikuskatzea** (zerbitzua emateko arautegi arautzailea duten zentroak) esparru hauetan: Adinekoak, desgaitasuna, adingabeak eta genero-indarkeria jasan duten emakumeak.
- ✓ **Arautu gabeko itunpeko zentroyen % 20 kontrolatzea**, gizarte bazterketa egoeran edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonen esparruan.

		<i>Ikuskapenaren irismena</i>
ADINEKOAK EGOITZA ETA EGUNEKO ZENTROA	Adinekoen egoitzak	% 100
	Etxebizitza komunitarioak	% 100
	Babespeko apartamentuak	% 100
	Adinekoentzako eguneko zentroak	% 100
DESGAITASUNA DUTEN PERTSONAK	Arreta Goiztiarreko Zentroak (EIAT)	% 100
BABESGABETASUN A	Adingabeen Egoitza Harreraren Sarea ²	% 100
	Emakumeen egoitza-zentroak	% 100
BAZTERKETA ³	Baztertuta dauden pertsonen egoitza zentroak	% 20
	Gizarteratzeko eguneko zentroak	% 20

Erreferentziako arautegia

²Adingabeen egoitza-harrerako sareak adingabeen egoitza-zentro eta adingabeen harrera-etxe guztiak biltzen ditu
³2020ko martxoaren 27an hitzartutako zentroyen bolumena. Gizarteratzeko Zerbitzuak emandako datuak

- 12/2008 Legea, abenduaren 5koa, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- 3/2005 Legea, otsailaren 18koa, haurrak eta nerabeak babesteari buruzkoa.
- 13/2016 dekretua, otsailaren 2koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Arreta Goiztiarreko esku-hartze integralari buruzkoa..
- - 131/2008 dekretua, uztailaren 8koa, gizarte babesik gabeko haur eta nerabeentzako egoitza-harrerako baliabideak arautzen dituen.
- 148/2007 dekretua, irailaren 11koa, etxeko eremuan tratatu txarren biktimak diren emakumeen harrerarako baliabideak arautzen dituen.
- Mendekotasuna duten adinekoentzako eguneko zentroei buruzko urriaren 17ko 202/2000 Dekretua.
- 40/98 Dekretua, martxoaren 10ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoan gizarte zerbitzuak baimendu, erregistratu, homologatu eta ikuskatzeko arauak ezarri dituen.
- 41/98 Dekretua, martxoaren 10ekoa, Adinekoentzako etxeetako Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- 59/2019 Foru Dekretua, maiatzaren 21ekoa, gizarte-inklusioaren arloko espezializatuko prozedura arautzen duena.
- 62/2002 Foru Dekretua, martxoaren 26koa, Bizkaiko Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen Foru Erregistroa sortzen duena.

3.2. Arretaren eta Zainketen kontrola Zentroetan

Helburua

Erabiltzaile bakoitza foru egoitza-sare batean sartzen denean, haren egoeraren diziplina anitzeko azterketa eta ebaluazioa egiten da. Hori kontuan hartuz, Banakako Arreta Plan bat egiten da, eta haren izena, izaera eta edukia aldatu egiten da, erabiltzailearen eta bere ezaugarri pertsonalen arabera.

Egoitzen foru sarearen barruko zentro guztiek banakako arreta planak egitera derrigortuta daude, sektore pribatuko zentroekin egoitza plazak hitzartzean zein zentro publikoak kudeatzeko hitzarmen eta aginduetan exijitutako eduki teknikoaren parte bezala.

Horrela, Banakako Arreta Plana interbentzio sistema bat bezala osatu da, elkarrekin erlazionatuta dauden programez osatuta, egoitza testuinguru batera egokitu behar dena, erabiltzaileen beharrei, eskariei eta bizi-kalitateari erantzun bat emateko helburuz.

Ekintza planak oinarritzat hartuz, Arretarako eta Zainketen Kontrolaren helburua da **erabiltzaile bakoitzaren egoeraren jarraipena bermatzea, eta jasotzen dituen prestazioen laguntza-kalitatea kontrolatzea.**

Arreta Planen balorazio eta jarduketa eremu nagusi hauek egiaztatu dituzte:

- **Gizarte arloa:** erabiltzailearen gizarte eta familia harremanak mantentzea eta sustatzea, bai egoitza esparruan, bai komunitate esparruan.
- **Arlo psikologikoa:** egoiliarren ongizate afektiboa sustatzea, haren gaitasun kognitibo eta sozialen, eta emozio eta harreman gaitasunen bidez.
- **Osasun arloa:** osasuna sustatzea, prebenitzea eta mantentzea, bizi-kalitateari onena emateko.

Arduradunak

Zerbitzu hauek arduratzen dira Arretaren eta Zainketen jarraipena egiteaz zentroetan:

-Zentroen zerbitzua:

✓ **Mendekotasun egoeran dauden adinekoak:**

Jarduketa-bloke honen xede diren Mendekotasun-egoeran dauden adinekoen zentroak foru erantzukizun publikoko plazak dituzten adinekoentzako **Egoitza Zentroak** eta **Eguneko Zentroak** dira.

✓ **Desgaitasuna duten pertsonak:**

Desgaitasunaren esparruan egindako gizarte-zerbitzuei dagokienez, lehendabizi, forui erantzukizun publikoko plazak dituzten **Zentro okupazionalak** arretaren eta zainketen jarraipena barne hartzen du.

Zentro horiek sortu dira adimen-desgaitasuna edo buruzko gaixotasuna duten pertsonak gizarteratzea errazteko, lan esparruan bereziki. Halaber, Zentro okupazionalak jarduera pertsonal eta sozialak egitea sustatzen dute, erabiltzaileen autonomia garatzeko.

Halaber, Arretaren eta Zainketen jarraipena egitea aurreikusten da **Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza zentroetan**. Zentro horiek, ohiko etxebizitza edo etxebizitza iraunkorra izateko bizikidetzako baliabideak dira mendekotasuna edota

ezintasuna duten pertsonentzat eta, hala denean, aldi baterakoa, betiere haien beharrei erantzuna egokia ematea ezinezkoa bada, ez etxean, ez ostatu emateko beste aukera batzuetan.

Halaber, Ekintza Plan honetan barne hartzen dira **desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko zentroak**. Hor, banakako arreta integrala ematen zaie egunean zehar erabiltzaileei, haien autonomia pertsonala mantentzeko edo hobetzeko eta prebentzio, gaikuntza eta laguntza prestazioak eskaintzea beraien eragozpen funtzionalak gainditzeko.

Azkenik, Desgaitasunaren esparruan, barne hartzen da Arretaren eta Zainketen Kontrola **buruko gaixotasunak dituzten pertsonentzako egoitza zentroetan**, desgaitasunaren barruko azpimota bat gisa, eta ohiko ingurunetik kanpo arreta eskatzen duten buruko gaixotasuna duten pertsonentzat beste aukera bat ekartzen badute.

– **Umeen Zerbitzua:**

✓ **Babesgabetasun egoeran dauden pertsonak:**

Babesgabetasunaren esparruan, jarduketako bloke honetarako xede gisa ezartzen da Arretaren eta Zainketen jarraipena egitea **Adingabeen Egoitza Harreraren Sarean**, eta baita zainketak egitea ere, **Adingabeen Egoitza Harreraren Sarean**.

– **Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzua:**

✓ **Babesgabetasun egoeran dauden pertsonak:**

Era berean, Plan honek 2020. urterako barne hartzen du Arretaren eta Zainketen berrikuspena **genero indarkeria jasaten duten emakumeen egoitza zentroetan**.

– **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**

✓ **Gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonak:**

Bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden **pertsonen egoitza zentroetan** egindako arreta eta zainketak kontrolatuko dituzte Plan honetan.

Irismena

– **Zentroen zerbitzua:**

Mendekotasun eta desgaitasun egoeran dauden adinekoen esparruetan egindako jarraipen lanez gain, ekitaldi honetan, **Banakako Arreta Planen** kanpoko jarraipenak egitea aurreikusita dago, Zentroen Zerbitzuak ezarritako jarraibideei jarraituz eta haren koordinaziopean, aurreko ekitaldian, mendekotasun egoeran dauden adinekoen eguneko zentroetan egindako jarraipenekin bat.

Jarraipen horien hasieran, gizarte-zerbitzu eta erabiltzaile bakoitzerako bisita egunen eta ordutegiaren plangintza egiten da, nahikoa aurrerapenarekin. Bisita hori, salbuespenak salbuespen, zazpi eguneko epean egiten da, baloratuko dituzten pertsonen Zentroen Zerbitzuak izendatzen dituenetik zenbatzen hasita.

Bisita eta azterketa bakoitzarekin idatzizko txosten bat egiten da. Txosten horretan, sartu den pertsonari dagokion **gizarte, osasun eta eginkizun arloko azterketatik** ateratako ondorioa eta informazio guztia jasotzen da.

Halaber, aipatutako txostenean, hala badagokio, aldaketa eta helburu berriak proposa daitezke, **erabiltzailearen bizi-kalitatea osorik mantentzen dela edota hobetzen dela bermatzeko.**

Txosten hori berehala igorriko zaio Zentroen Zerbitzuari, beharrezko neurriak har ditzan. Azkenik, lortutako emaitzak, erreferentziako pertsonarekin edo senideekin alderatu egiten dira, jakinarazteaz gain.

Arretaren eta Zainketen kontrola Zentroetan egiteko, foru erantzukizun publikoko plazak dituzte **gizarte zerbitzuetako zentroen erabiltzaile guztiak kontuan hartzen da.** Horrela, Arretaren eta Zainketen Kontrolaren irismen hauek zehazten dira Bizkaiko Zentroetan:

✓ **Mendekotasun egoeran dauden adinekoak:**

Egoitza zentroetako erabiltzaileei lotutako **Banakako Arreta Planen % 5aren** irismena ezarri da⁴, baita adinekoen **Eguneko Zentroetako** erabiltzaileen **BAPen % 5** ere.

✓ **Desgaitasuna duten pertsonak:**

Era berean, Zentroen Zerbitzuak ezartzen du gutxi gorabehera **desgaitasuna duten pertsonentzako gizarte-zerbitzuetan banakako arreta planen % 10** kontrolatuko dituela.

– **Umeen Zerbitzua:**

Aingabe baten babesgabetasun larriaren zantzuak badaude, Umeen Zerbitzuak jaso beharko du kasua, eta ikerketa eta balorazio osagarria egingo dute, egoeraren larritasuna zehazteko eta kasuarekin nondik jo erabakitzeke.

Babesgabetasun egoera larria edo oso larria bada, Umeen Zerbitzuak esku hartuko du⁵. Halako kasuetan, Umeen Zerbitzuak jarduketa-prozedura arrunt bat abian jarriko du, eta burutzeko, babesgabetasun egoeran dagoen adingabearengan aurkitutako beharrei egokitutako **Banakako Arreta Plan** bat egingo dute.

Gauza bera gertatzen da Bizkaiko Foru Aldundiak adingabearen **zaintza** bere gain hartzen duen egoeretan, bai gurasoek eskatuta, bai epai judizialak hala erabakita, edo berehalako arreta-egoeretan (behin-behineko zaintza).

Horrela, adingabearen babesgabetasuna ekartzen duten inguruabarren balorazioari dagokionez, ezinbestekotzat jotzen da Umeen Zerbitzuak esku hartzea, izan ere, bere gain hartzen du zaintza edo tutoretza. Horrek, zenbait ondorio ditu, hala nola, **adingabea hartzea, eta familia barruan edo egoitza izan daiteke.**

Hartzeko neurria hartuta, Zerbitzu honek **Banakako Arreta Plan guztiak aztertu behar ditu.** Azterketa egiteko⁶, Planetan ezarritako jarduerak betetzen direla egiaztatzen dute, esku-hartze denborari edo adingabeari eta familiari emandako baliabideei dagokienez.

Halaber, kontrol horrek barne behar hartu ditu **adingabearen kasuaren bilakaera** aztertzea, bere banakako planean ezarritako helburuak eta haien betetze maila kontuan hartuz.

⁴ Adinekoen egoitza zentro esan zaio esparru horretako egoitza, etxebizitza komunitario eta babespeko apartamentuen multzoari.

⁵ 3/2005 Legearen II. Kapitulua, otsailaren 18koak, Haurrak eta nerabeak babesteari buruzkoak, Administrazioak arrisku eta babesgabetasun egoeraren duen ekintza babeslea definitu eta arautzen du.

⁶ Bizkaiko Lurralde Historikoko Zerbitzu Espezializatuak babesik gabeko haurrekin esku hartzeko eskuliburua.

Azkenik, Plan bakoitzaren azterketak **emaitzen eta egindako esku-hartzearen bilakaeraren balorazio orokorra** barne hartzen du, adingabearen gaur egungo egoeraren balorazioa, kasuaren eta adingabearen beharren pronostikoa, eta jarraitu behar zaion esku-hartzeari eta egokitzat jotzen diren Planaren **aldaketen proposamenei** buruz orientazioa.

✓ **Babesgabetasun egoeran dauden pertsonak:**

Aurretik adierazi denez, Umeen Zerbitzuak bere gain hartu behar du adingabeen zaintza edo babes, eta horrek, harrera neurri bat hartzea ekartzen du, egoitzan edo familian izan daitekeena.

Egoitza-harrerari dagokionez, Arretaren eta Zainketen jarraipena **Adingabeen Egoitza Harreraren Sarean**, arautegian ezartzen den moduan, hartutako babes-neurria duten **adingabeen kasuen % 100 barne hartuko du.**

Halaber, familia harrerari dagokionez, Arretaren eta Zainketen kontrola **Adingabeen Familia Harreraren Sarean**, adingabeen kasuen % 100 ere barne hartuko du, arautegian ezartzen den moduan.

–

– **Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzua:**

Genero-indarkeria jasaten duten emakumeen egoitza zentroetako erabiltzaileen banakako arreta planei buruzko esku-hartzea eta gainerako jarduketak zentro horietako langileek egiten dituzte, Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzuaren lankidetzan.

Horrela, zentro horiek **etengabeko komunikazioa** daukate Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzuarekin. Horrez gain, **hiru hilez behin txosten bat egiten diote** Zerbitzu horri. Txosten horretan, Banakako Arreta Plan bakoitzean ezarritako **helburuen bilakaera eta betetze-maila** zehazten da.

Halaber, txostenak jasota, Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzuaren gizarte-langileek **jarraipen-bilera** bat egiten dute **egoitza-zentroetako erabiltzaile bakoitzarekin; baita han dauden langileekin ere.**

✓ **Babesgabetasun egoeran dauden pertsonak:**

Horrela, legez ezartzen den moduan, arretaren eta zainketen berrikuspena **genero-indarkeria jasaten duten emakumeen egoitza zentroetan kasuen % 100 Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**

– **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuak**

Prestazioen eta Zerbitzuen Zorroan aitortutako oinarritzko esku-hartze prozedura ezartzearen alde egiten du eta zehaztu du (19. eta 20. artikulua), erreferentziako pertsonaren irudia sendotuz. Lan hori zerbitzuko gizarte-langileek egiten dute. Prozedura horren benetako ezarpenak, eta ondorioz, itundutako zentro edo zerbitzuetako batera joaten den bazterketa-egoeran edo arriskuan dagoen pertsona guztiei erreferentziako profesionalaren esleipenak, pertsonaren prozesua koordinatzeaz eta haren homogeneotasuna, koherentzia eta osotasuna bermatzeaz arduratzen den irudi bat izateko aukera ematen du.

Horrela, etengabeko koordinazioa dago pertsona erabiltzailea den zentro edo zerbitzuekin, baita haien hezkuntza-taldeak osatzen dituzten profesionalekin ere. Horren ondorioz, garatutako prozesuan eta pertsonak jasotako arretaren ikuskapena eta kontrol zorrotza ziurtatzen da.

Horrela, profesionalak erabiltzailearen arretarako prozesu osoan parte hartzen du, eta modu proaktiboan haren buru da.

Esku-hartze prozedura 59/2019 Foru Dekretuan arautzen da, eta aurreko paragrafoetan adierazitakoa finkatzen du. Horrela, erabiltzaile guztiek beren prozesua koordinatuko duen erreferentziako langile bat izateko eskubidea bermatuko da. Langile horrek, bere eginkizunez baliatuz, pertsonak zerbitzuetara sartzeko berariazko baldintzak betetzen dituela egiaztatuko du; kasuaren koordinazioa bere gain hartuko du; arreta pertsonalizatuko plana egiten parte hartuko du; han aurreikusten diren jarduketak garatuko ditu, eta esku-hartzearen jarraipena egingo du, zerbitzuak kudeatzen dituzten erakundeekin lankidetzan, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren zerbitzuekin bat eta erabiltzailearen arretan esku hartzen duten (59/2019 Foru Dekretuaren 3.7. Artikulua) bestelako esparruetan (osasun arloa, zaintza, hezkuntza edo bestelakoa).

Esku-hartzea erabiltzailearen partaidetza aktiboa bermatuz egingo da, harekin aurrez aurreko elkarrizketak eginez, prozesuaren fase guztietan. Ziurtatu beharko du erabiltzailearekin duen lotura, eta zerbitzuetarako sarbidea bermatu eta modu egokian ematen dituela egiaztatu. Bestalde, arretaren jarraipena, osotasuna eta integritasuna ere bermatuko du. Horrez gain, erabiltzaileei emandako arreta-zerbitzu espezializatuekin lotuta beharrezkotzat jotzen dituen aldaketak proposa ditzake, haien arreta egokia bermatzeko.

Bestalde, erabiltzaileekin egindako esku-hartzeak, 59/2019 Foru Dekretuaren 32. artikuluan eta hurrengoetan arautzen denak, erreferentziako profesionalak prozesu koordinatzeko betebeharra ere ezartzen du. Horrela:

- Erabiltzaileekin egindako esku-hartzearen barruan, kasua koordinatzen duen erreferentziako langileak dagozkion nahitaezko jarraipen balorazioak egin behar ditu. Horrela, arreta pertsonalizatuko planaren aldizkako ebaluazioak egin behar ditu, eta horren ondorioz, banakako arreta programarena ere, proposatutako helburuen eta ekintzen betetze-maila eta erabiltzailearen egoeraren bilakaera ezartzeko.
- Jarraipenerako balorazioak egiteko, erabiltzailearen partaidetza aktiboa bermatuko da, aurrez aurreko elkarrizketen bidez, eta hari esleitutako zentro edo zerbitzuetako tutoretza-funtzioak egiten dituenaren esku.
- Jarraipenerako balorazioaren emaitzen ondorioz, erreferentziako langileak esku-hartze prozesuaren bilakaerak eskatzen dituen aldaketak egin beharko ditu arreta pertsonalizatuko planean. Hala badagokio, planean bertan jasotzen diren helburuak eta ekintzak ere aldatu beharko ditu, betiere laguntzak erabiltzailearen beharrei, gaitasunei eta lehentasunei egokitzuz.
- Arreta pertsonalizatuko planaren aldaketak erabiltzailea beste zerbitzu edo zentro batera eramatea, edo erabiltzen duen zerbitzuaren beste zerbitzu osagarri bat ematea ekar dezake. Bi kasuetan dagokion eskaera-prozedura izapidetu beharko dute.

Ondorioz, erabiltzaileek garatutako prozesu guztiek erreferentziako profesionalen koordinazioa eta gainbegiratzea izaten dute. Horrela, euren beharrei egokia den kalitatezko arreta jasotzen dutela ziurtatzen dute.

✓ **Gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonak:**

Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuak **etengabe koordinatu eta ikuskatzen du** esparru horretako gizarte-zerbitzuetako erabiltzaile bakoitzaren BAPen ezarritako esku-hartzeak egiten direla. Beraz, berrikuspenaren irismena **banakako arreta programen % 100koa** izatea ezarri da.

Irismenaren laburpena

- ✓ Mendekotasun egoeran dauden pertsonen arretarako zentroetan zainketak jasotzen dituztenen % 5 kontrolatzea urtero, arreta planen jarraipena eginez gizarte zerbitzuetako zentroetan.
- ✓ Desgaitasuna duten pertsonen arretarako zentroetan zainketak jasotzen dituztenen % 10 kontrolatzea urtero, arreta planen jarraipena eginez gizarte zerbitzuetako zentroetan.
- ✓ Hartutako babes neurria duten adingabeen kasuen % 100 kontrolatzea urtero, Gizarte-heziketako Esku-hartze Planen bidez.
- ✓ Genero-indarkeria jasan duten emakumeen kasuen % 100 kontrolatzea urtero.
- ✓ Gizarte-bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskua duten pertsonen arretarako zentroetan zainketen onuradunen % % 100 kontrolatzea urtero.

		<i>Kontrolaren irismena</i>
MENDEKOTASUN EGOERAN DAUDEN ADINEKOAK	Adinekoentzako egoitza zentroak	% 5
	Adinekoentzako eguneko zentroak	% 5
DESGAITASUNA DUTEN PERTSONAK	Zentro okupazionalak	% 10
	Desgaituentzako egoitzak	% 10
	Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko zentroak	% 10
	Buruko gaixotasunak dituzten pertsonentzako egoitzak	% 10
BABESGABETASUNA	Adingabeen Egoitza Harreraren Sarea	% 100
	Adingabeen Familia Harreraren Sarea	% 100
	Emakumeen egoitza-zentroak	% 100
BAZTERKETA	Gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonen egoitza zentroak edo zerbitzuak	% 100

Erreferentziako arautegia

- 12/2008 Legea, abenduaren 5koa, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- Autonomia pertsonala sustatzeko eta mendekotasun egoeran dauden pertsonen arreta emateko abenduaren 14ko 39/2006 Legea.

- 3/2005 Legea, otsailaren 18koa, haurrak eta nerabeak babesteari buruzkoa.
- 11/2005 Foru Araua, abenduaren 16koa, mendekotasuna duten adinekoentzako egoitzen foru zerbitzu publikoa arautzen duena.
- 131/2008 dekretua, uztailaren 8koa, gizarte babesik gabeko haur eta nerabeentzako egoitza-harrerako baliabideak arautzen dituena.
- 148/2007 dekretua, irailaren 11koa, etxeko eremuan tratatu txarren biktimak diren emakumeen harrerarako baliabideak arautzen dituena.
- Maiatzaren 21eko 59/2019 Foru Dekretua; horren bidez, gizarte-inklusioaren arloko esku-hartze espezializatuko prozedura arautzen da.
 - 64/2004 dekretua, apirilaren 6koa, Euskal Autonomia Erkidegoko gizarte zerbitzuetako erabiltzaileen eta profesionalen eskubide eta betebeharren agiria eta iradokizun eta kexen araubidea onetsi dituena.
 - 41/98 Dekretua, martxoaren 10ekoa, Adinekoentzako etxeetako Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
 - Azaroaren 10eko 257/1986 Dekretua, ezinduentzako gizarte-zerbitzuei buruzkoa, otsailaren 8ko 85/1994 Dekretuak aldatu zuena.
- 59/2019 Foru Dekretua, maiatzaren 21ekoa, gizarte-inklusioaren arloko espezializatuko prozedura arautzen duena.
 - 84/2014 Foru Dekretua, uztailaren 1ekoa; honen bidez arautu da mendeko pertsonentzako egoitzetan aldi baterako egonaldiak egiteko araubidea.
 - 85/2014 Foru Dekretua, uztailaren 1ekoa, gizarte bazterkeria egoera onartzeko prozedura arautzen duena..
 - 17/2014 Foru Dekretua, otsailaren 25ekoa; honen bidez mendekotasun-egoeran dauden pertsonentzako egoitzen foru zerbitzu publikoa jasotzeko araubidea finkatu da eta zerbitzu horretako egonaldi iraunkorrerako baldintzak ezarri dira.
 - 385/2013 Dekretua, uztailaren 16koa, Gizarte Bazterkeriaren Balioespenerako Instrumentua onesten duena.
 - 138/2006 Foru Dekretua, abuztuaren 23koa, Bizkaiko Foru Aldundiarena; horren bidez, egoitzen foru sarean edo hura ordezkatzan duen arautegian integratutako Barne Araubideko Arautegiaren eredia onartu da.
 - 96/2005 Foru Dekretua, ekainaren 7koa, desgaitasunen bat duten pertsonen Bizkaiko Foru Aldundiaren berezko zentroetan, itunpekoetan edo kontratatutakoetan arreta emateko egoitzazko zerbitzuetako plazak lortzeko sistema orokorra arautzen duena.
 - Maiatzaren 29ko 27059/2009 Foru Agindua, baldintza orokorrak onetsi zituena desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko arreta zerbitzuetako eta eguneko zentroetako plazak eskuratzeko Bizkaiko Foru Aldundiaren beraren zentroetan eta Aldundiarekin ituna edo kontratua duten zentroetan.
- Bizkaiko Haurrentzako III. Plana.
- Adineko mendekoentzako egoitzen Bizkaiko Foru Aldundiaren foru zerbitzuaren jardun onerako eskuliburua erabiltzea.
- Bizkaiko Foru Aldundiaren banakako arreta planaren eskuliburua.
- Babesik gabeko haurrekin esku hartzeko eskuliburua.

3.3.Zainketen kontrola etxean

Helburua

Etxean egindako zainketen kontrolak mendeko egoeran dauden pertsonen **kalitate oneko zainketak** jasotzen dituztela, eta beren familia-ingurunean tratu txarreko egoerarik ez dela gertatzen egiaztatu nahi dute. Bestalde, zaintzaileen egoera ere ebaluatzen du.

Etxean egindako zainketen kontrolak alderdi nagusi hauei erreparatzen die berariaz:

- Aldaketak osasun eta zainketen beharretan
- Zainketaren ezaugarriak (zainketa orduak, laguntza zainketetan edota zainketa eta beste baliabide batzuk konbinatzea)
- Arrisku faktoreak aurkitzea, edo hala badagokio, tratu txarren adierazleak (75 urteko edo hortik gorako pertsonengan)
- Zaintzaileen gainkarga arriskua aztertzea
- Zainketarako laguntza teknikoak eta bestelakoak erabiltzea.
- Atsedeen programak behar direla hautematea
- Laguntza produktuen beharra aztertzea eta erabiltzea

Arduradunak

Etxean egindako zainketen kontrolaren koordinazioa **Balorazio eta Orientazio Zerbitzuari** dagokio. Bestalde, jarduketa-bloke horren eginkizun operatiboak mendeko egoerak baloratzen dituzten taldeei esleitzen zaizkie. Horrela, bisitak egiten dituzte etxeetara Balorazio eta Orientazio Zerbitzuaren koordinaziopean.

Etxeke egiten diren zainketen azterketa kopurua kalkulatzeko, mendekotasun egoeran dauden edo desgaituak diren Lurraldeko **pertsonen multzoa** kontuan hartzen da, **familia-ingurunean zainketetarako prestazioa badute (FIZPE)**.

Prestazio sozial honen bidez, zaintzaile ez-profesionalek ematen duten laguntzaren gastuei aurre egiten lagundu nahi da. Mendekotasun gradu guztietan onar daiteke prestazio hau jasotzeko eskubidea, betiere, ezarritako baldintzak betetzen badira.

Zaintzaile ez-profesionalak, bestelako baldintza formalen artean hauek daude: ezkontidea ezkontidea edo izatezko bikotekidea izan behar du, maiatzaren 7ko 2/2003 Legean ezarritakoaren arabera; hirugarren mailara arteko ahaidea, odol, ezkontza nahiz adopzio bidezkoa; harrera egiten duen pertsona izatea, mendeko pertsonaren legezko tutorea; edo loturaren bat izatea aldez aurretik adin nagusikoa izateagatik mendeko pertsona izateari utzi zion pertsona hartzeagatik.

Irismena

Plan honen barruan, etxean zainketekin jarrartzeko proposatutako helburua da **urtero, FIZPE jasotzen duten pertsonen % 25 aztertzea**, lau urteko aldian emandako prestazioen multzoa berrikusteko helburuarekin.

Irismenaren laburpena

- ✓ Familia-inguruneko zainketetarako prestazio ekonomikoa (FIZPE) jasotzen duten familien % 25 kontrolatzea urtero.

		<i>Kontrolaren irismena</i>
MENDEKOTAS UNA/DESGAITA SUNA	PECEF	% 25

Erreferentziako arautegia

- 12/2008 Legea, abenduaren 5koa, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- Autonomia pertsonala sustatzeko eta mendekotasun egoeran dauden pertsonen arreta emateko abenduaren 14ko 39/2006 Legea.
- 152/2016 Foru Dekretua, urriaren 11koa, familia inguruneko zaintzetarako prestazio ekonomikoa erregulatzen duena.
- Zaintzailearen gainkarga antzemateko Gubermanen eskala.
- EAEko adineko pertsonenganako tratu txarrak prebenitu eta hautemateko prozedura.

3.4. Gizarte prestazioak aztertzea

Helburua

Prestazio sozialen berrikuspenaren xedea da aztertzea **prestazioaren onuraduna izaten jarraitzeko eta prestazioak modu egokian erabiltzeko beharrezkoak diren baldintzak betetzen diren:**

- Onuradunen berariazko baldintzak aztertzea.
- Emandako prestazio ekonomikoa aurreikusi moduan erabiltzen den aztertzea, hala dagokien kasuetan⁷.

Arduradunak

Prestazio sozialen berrikuspenak barne hartzen du Bizkaiko Foru Aldundiak eskaintzen dituen prestazio sozial ekonomikoen multzoa, aldizka ordaintzen dena, besteak beste, desgaitasunaren, mendekotasunaren eta gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonen esparruan. Zerbitzu hauek arduratzen dira haien jarraipenaz eta berrikuspenaz:

– Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua:

✓ Desgaitasuna duten pertsonak:

Desgaitasuna duten pertsonen dagokienez, Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak **Kotizazio gabeko pentsio bat (KGP)**⁸ du, % 65eko edo hortik gorako desgaitasuna onartuta duten, eta 65 urte edo gehiago dituzten pertsonentzat, bakarrik zein bizikidetzaren unitate ekonomikoa (onuradunarekin, eta odol-ahaidetasunezko hirugarren mailara arteko harremana dutenak; ezkontidea edo batasun egonkorra osatzen duen pertsonarekin, eta ezkontzaren antzeko afektibitate harremanarekin bizi bada) nahikoa errentarik edo dirusarrerarik ez baditu indarreko arautegian ezarritako baldintzen arabera.

Horrez gain, Zerbitzu honek, **alokairuagatik osagarri bat** ere kudeatzen du, urtero ordainketa baten bidez ordaintzen dena, KGPrekin onuradunak diren pertsonentzat, jabetzako etxebizitzarik ez badute, urtebete baino gehiagoko etxebizitza alokatzeko kontratu baten titularrak badira, ohiko etxebizitza gisa, eta etxebizitza horren jabearekin odol-ahaidetasunezko hirugarren mailara arteko ahaidetasun harremanik ez badu, ezkontidea ez bada, edo harekin batasun egonkorrik ez badu osatzen, eta ezkontzaren antzeko afektibitate harremanik ez badu.

Azkenik, Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak **MIGILEtik eratorritako prestazio batzuk (13/1982 Legea) kudeatzen ditu desgaituentzat**⁹. Horrela, aldizkako prestazio

⁷ KGP, MIGILE eta FIZPEren gaur egungo arautegi arautzailean ez da jasotzen pentsio eta prestazioei emandako erabilera berrikuspena, bere izaera sozialak xedea islatzen duelako. Prestazio horiei dagokienez, arautzen dena da arautegi bakoitzak eskatutako baldintzak mantentzen diren egiaztatzea, onartutako pentsioa edo prestazioa jasotzen jarraitzeko, bestela, dagozkion berrikuspenak egingo dira.

⁸ KGP, 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuak, urriaren 30ekoak, Gizarte Segurantzako Lege Orokorren testu bategina onesten duen araututakoa.

⁹ Azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuak, desgaitasuna duten pertsonen gizarteratzeko duten eskubideen Lege Orokorren Testu Bategina onartzen duenak, MIGILEren laguntzak arautzen ditu, eta laguntza horiek

ekonomikoa da, oinarrizko beharrei erantzuteko, hala nola, elikadura, jantziak eta desgaitasuna duten pertsonentzako gela, lan-jarduerarik ezin dutenez garatu, Gizarte Segurantzaren aplikazio-esparrutik kanpo daudenak.

✓ **Mendekotasun-egoeran dagoen pertsonak:**

Mendekotasunaren esparruan, lehendabizi, **Familia-inguruko zainketetarako prestazioa (FIZPE)**¹⁰ onartzen da.

Halaber, Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak **mendekotasun-egoeran dagoen pertsonentzako egoitza-zerbitzuari lotutako prestazio ekonomiko bat (ZLP)** kudeatzen du¹¹, egoitza-zentro bati modu pribatuan emandako arretaren ondoriozko gastuak estaltzea, aldi baterako egonaldia izan edo etengabekoa izan.

Prestazio hori bakarrik aitortuko da, baldin eta pertsona hori egoitzako foru-zerbitzu publikoan plazaren onuraduna bada, eta ezin bada zerbitzuan sartu.

Halaber, Zerbitzu honek **Laguntzaile pertsonalerako prestazio ekonomikoa**¹² kudeatzen du, eta laguntzaile pertsonala kontratatzeako gastuak ordaintzea du xede. Pertsonaren mendekotasun-mailaren arabera, laguntzaile horrek astean gutxienezko ordu-kopuru batean lan egingo du, eta pertsona horri lagunduko dio heziketa eskuratzen, laneratzen edo, mendekotasuna aintzat hartuta, eguneroko oinarrizko jardueretan autonomoago izaten.

– **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**

✓ **Gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonak:**

✓

Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuak **Gizarte ongizateko funtsa (GOF)**¹³ kudeatzen du, dagokion autonomia-erkidegoko arautegian arautzen dena, eta aldizkako prestazio ekonomikoaz osatuta dagoena. Adinagatik edo ezintasunagatik lantokira joan eizn diren pertsonen ematen zaie, bestelako dirusarrerarik ez badute bizitzaren oinarrizko beharrei erantzuteko.

Halaber, Zerbitzu honek **Gizarteratzeko laguntza bereziak (GLB)**¹⁴ kudeatzen ditu. Aldizkako laguntza ekonomikoak dira eta beraien helburua oinarrizko beharrezkoen lotutako gastuak eta gizarteratzeko edota laneratzeako prozesuek sortutako gastuak estaltzea da. 2018ko ekitaldian, laguntza horiek aldatu egin ziren, Bizkaiko Foru

aldizka berrikusiko dira, onuradunek horiek onartzeko eskatutako baldintzak betetzen jarraitzen dutela egiaztatze. Hala ez bada, eskubidea amaituko zaie eta behar ez bezala jaso dituzten kopuruak itzuli beharko dituzte. 2020. urterari dagokionez, laguntza horien hartzaileen % 100aren egoera berrikustea aurreikusten da.

¹⁰ Prestazio horiek, Bizkaiko Foru Aldundiaren 152/2016 Foru Dekretuak, urriaren 11koak, familia inguruneko zaintzetarako prestazio ekonomikoa erregulatzen duenak, arautzen ditu.

¹¹ ZLPak egoitza-zerbitzuari lotutako prestazio ekonomikoa arautzen duen urriaren 31ko 157/2016 Foru Dekretuan legez aztertzen da.

¹² 103/2013 Foru Dekretua, uztailaren 23koa, laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa arautu duena, eta 44/2015 Foru Dekretuak, martxoaren 17koak, aldatu duenak, prestazio horri buruzko arautegia jasotzen du.

¹³ Gizarte Ongizateko Funtsek Eusko Jaurlaritzaren maiatzaren 26ko 129/1986 Dekretuan ezarritakoari jarraitzen dio. Horren bidez, EAEko gizarte Ongizateko Funtsetan pentsioak arautzen dira, 38/1988 eta 163/1990 Dekretuek aldatu dutena.

¹⁴ GLBak hemen jasotzen dira: 60/2011 Foru Dekretua, martxoaren 22koa, Gizarteratzeko Laguntza Berezia arautzen duena, abenduaren 13ko 207/2011 Foru Dekretuak partzialki, eta ekainaren 19ko 79/2018 Foru Dekretuak aldatu dutena.

Aldundiaren ekainaren 19ko 79/2018 Foru Dekretuaren arabera. Aldaketa horren funtsezko helburuak hauek izan ziren:

- o Bizkaiko Foru Aldundiaren esparruan gizarte inklusioaren arloko antolaketa-aldaketen laguntzaren arauketa egokitzea.
- o Laguntza bereziaren benetako lotura, gizarteratze arloan eskumena duen zuzendaritzan artatutako pertsonen kasuan, bigarren mailako arreta prozesuak egonda arlo horretan, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroa arautzen duen urriaren 6ko 185/2015 Dekretuaren 19. eta 20. artikuluetan zehaztutako oinarritzko esku-hartze prozeduraren arabera, funtsean, erreferentziako profesionalari irudiari eta arreta pertsonalizatuko planari dagokienez.
- o Aurrekoarekin lotuta, salbuespen gisa, zenbait pertsonak beren gizarteratze prozesu espezializatuaren batuan izan ditzaketen berariazko beharrei egokitzea.

Irismena

– Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua:

Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak, urtero, eman dituen eta indarrean jarraitzen duten prestazio sozialak berrikusten ditu, erregulazio eta garapen arautegiaren arabera. Horrela, jarduketa-bloke honetan, kontrolaren irismenak ezaugarri hauek ditu, onuradunen eta prestazio mota jakinaren arabera:

✓ **Desgaitasuna duten pertsonak eta 65 urteko edo hortik gorako pertsonak:**

KGP¹⁵ eta **MIGILERi** dagokionez, azterketaren edukiari dagokionez, egiaztatu da onuradunak edo bere bizikidetz-unitateko pertsonak eskubide hori onartu zieten inguruabarrak aldatu dituzten. Horretarako, egiaztatuta da onuraduna senide berdinekin bizi den (errolda kolektiboaren bidez egiaztatu da), eta baliabide edo sarrera pertsonalak (legez utzitako muga pertsonalarekin alderatzen dira) zein bizikidetz-unitate ekonomikoarenak (bizikidetz-unitate ekonomikoaren muga) berdinak diren.

Halaber, aurreko ekitaldia zuzen likidatzeko beharrezkoa den dokumentazioa eskatu da (herentzien eskriturak, salerosketenak, nominak, lan-kontratuak, erroldatze ziurtagiriak, alta eta baja datak adierazita, eta abar), eta dagozkion aldaketa edo irautzitze ebazpenak egin dira, okerreko kobrantzak edo bere aldeko atzerapenak onartuz.

Alokairuagatiko osagarriari dagokionez, Prestazio eta Diru-laguntzen Zerbitzuak KGP jasotzen duen pertsonak egiaztatutako alokairu-kontratuaren indarraldia eta onartu aurretik arautzen zuen araudiak eskatutako gainerako baldintzak aztertu ditu,

¹⁵ 357/1991 Errege Dekretua, martxoaren 15ekoa, abenduaren 20ko 26/1990 Legea, Gizarte Segurantzaren kotizazio gabeko prestazioei buruzkoa, garatzen duena. 16. artikulua: "Onuradunek konputagarriak diren diru-sarreraren edo errenten aitortpena aurkeztu beharko dute, dagokien bizikidetz-unitate ekonomikoari dagokiena, aurreko urteari dagozkionak, (...) urte bakoitzaren lehen hiruhilekoan". 25. artikulua: "Aurreko urtean jasotako pentsioaren zenbatekoen erregularizazioa, urtero, Errege Dekretu honen 16.2. artikuluan jasotzen diren baliabideen urteko kontrolaren ondorioz gerta daitekeena, urte bakoitzaren urriaren 31rako eginda egon beharko da".

urteko ordainketa bakarria barne hartzen zuena, beraz, eman eta ordaindu aurretik aztertu da.

✓ **Mendekotasun-egoeran dagoen pertsonak:**

Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak egindako FIZPEren berrikuspenak onuradunen **gaitasun ekonomikoa** eta **osagarri kengarriak** jasotzen dituzten nagusiki barne hartzen ditu.

Prestazio honen berrikuspena, prestazioa jasotzen duten **pertsonen % 100ei** egingo zaie. Berrikuspen horrek, barne hartzen ditu pertsona horien **gaitasun ekonomikoa eta osagarri kengarriak**.

ZLPei dagokionez, nabarmendu behar da prestazio hori jasotzeak ez dituela behartzen onuradunak modu iraunkorrean egoitza-zentro pribatu batean bizitzera, baizik eta han bizi diren egun kopurua libreki hautatzeko ahalmena izatea. Hala badagokie, beren etxean edo bestelako tokietan ere egon daitezke tarteka.

Horregatik, Plan honetan barne hartzen diren ZLPri buruzko datuetan ez da islatzen prestazio horren onuradunen kopurua, baizik eta Gizarte Ekintza Sailak xede horretarako ezarritako epearen barruan dagozkion fakturak aurkeztu ondoren **egindako ordainketa kopurua**. Horrek ekartzen du, ordainketa horiek, ematen diren unean bertan berrikustea, faktura horiek aztertuz.

Azkenik, **Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoari dagokionez (LPPE)¹⁶**, honetan datza berrikuspena: behin ekitaldia itxita, pertsona fisikoari edo enpresa bati, kontratatutako laguntza pertsonaleko zerbitzuarengatik egindako ordainketen egiaztagiriak eskatzea.

Halaber, elkarrizketa pertsonala egiten da, eskatzen diren baldintzak mantentzen direla egiaztatzeko. Aldatu badira, Bizitza Independenteterako Banakako Plana aldatu ere egingo da.

– **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**

Era berean, Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuak, urtero, gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonen esparruan eman dituen **prestazio sozialak** aztertzen ditu. Kontrol horren irismenak alderdi hauek barne hartzen ditu:

✓ **Gizarte bazterketa egoeran dauden edo egoera horretan egoteko arriskuan dauden pertsonak:**

Gizarte-ongizateko Funtzari eta Gizarteratzeko Laguntza Bereziei lotutako prestazioen jarraipena egiteko, jasotzaileen baldintza pertsonalak egiaztatzen dira, onuradun izaera mantentzeko, baita haien gaitasun ekonomikoa aztertzeko.

Bizkaiko Foru Aldundiaren gainerako zerbitzuetan bezala, laguntzak eta pentsioak berritzeko egiten da azterketa, eta **haien % 100 barne hartzen du**, une horretan, normala denez, pertsonak haiek jasotzeko baldintzak betetzen jarraitzen duen egiaztatzen den neurrian. Horrez gain, azterketa horiek, batzuetan, zenbatekoak

¹⁶ 103/2013 Foru Dekretuaren 19. artikulua, uztailaren 23koa, laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa arautu duena, eta 44/2015 Foru Dekretuak, martxoaren 17koak, aldatu duena. Artikulu horretan, oro har, ezartzen du, urtero, jarraipen elkarrizketa bat egingo duela, eta prestazio hori jasotzen duen pertsonaren egoera mantentzearen aldeko txostena egingo dela.

itzultzea ekartzen dute, baldintzen betetzea agian berritzeko adierazitakoaren aurreko egunei dagokielako.

Proposatzen den % 10aren berrikuspena erabiltzaileek ekarpenak zertarako erabiliko duten aztertzeke berrikuspen kualitatiboa da, eta arreta-planaren helburuei lotuta dagoen aztertzeke, Gizarteratzeko Laguntza Berezia jasotzen duten pertsonen kasuan.

Hori horrela, aurreikusten da **Gizarte-ongizate funtsa jasotzen duten pertsonen % 10aren** egoera aztertzea, eta **Gizarteratzeko Laguntza Bereziak jasotzen dituzten pertsonen % 10aren** egoera aztertzea. Horrek, guztira, 55 pertsonaren egoera aztertzea ekarriko du. Horri dagokionez, adierazi behar da jasotzaile guztien egoera ez dugula aztertu, laguntzak erabiltzailearen prozesuari eta erreferentziako langileak egiten duen kontrolari gehiago lotuta dagoelako.

Irismenaren laburpena

- ✓ Kotizazio gabeko pentsioekin (KGP), etxebizitza alokatzeagatiko osagarriarekin, eta desgaitasuna suen pertsonaren gizarteratzea onartzeko prestazioekin (MIGILE) lotuta emandako prestazioen % 100 aztertzea.
- ✓ Familia-inguruneko zaintzetarako emandako prestazioen % 100 aztertzea.
- ✓ Mendetasuna duten pertsonentzako egoitzen foru zerbitzuari lotutako prestazio ekonomikoen %100 aztertzea (ZLP).
- ✓ Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoen % 100 aztertzea (LPPE).
- ✓ Gizarte-ongizateko funtsaren prestazioen % 10 aztertzea (GOF).
- ✓ Gizarteratzeko laguntza berezien (GLB) % 10 aztertzea.

		<i>Berrikuspenaren irismena</i>
DESGAITASUN A DUTEN EDO ≥ 65 URTE DITUZTEN PERTSONAK	KGP	% 100
	Alokairuagatiko osagarria	% 100
	MIGILE	% 100
MENDEKOTAS UNA/ AUTONOMIA	PECEF	% 100
	PVS	% 100
	LPPE	% 100
BAZTERKETA ¹⁷	GOF	% 10
	GLB	% 10

¹⁷ Gizarteratzeko Zerbitzuak 2020ko martxoaren 27an emandako datuak

Erreferentziako arautegia

- 12/2008 Legea, abenduaren 5koa, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- Autonomia pertsonala sustatzeko eta mendekotasun egoeran dauden pertsonen arreta emateko abenduaren 14ko 39/2006 Legea.
- 8/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30koa, Gizarte Segurantzako Lege Orokorren testu bategina onesten duena.
- 1/2013 Legegintzako Errege Dekretua, azaroaren 29koa; honen bidez Pertsona Desgaituen Eskubideei eta Gizarteratzeari buruzko Lege Orokorren Testu Bategina onetsi da.
- 357/1991 Errege Dekretua, martxoaren 15koa, abenduaren 20ko 26/1990 Legea, Gizarte Segurantzaren kotizazio gabeko prestazioei buruzkoa, garatzen duena.
- 129/1986 Dekretua, maiatzaren 26koa, Eusko Jaurlaritzarena, EAEn Gizarte Ongizateko Funtzaren pentsioak arautzen dituena.
- 157/2016 Foru Dekretua, urriaren 31koa, egoitza-zerbitzuarekin lotutako prestazio ekonomikoa arautzen duena.
- 152/2016 Foru Dekretua, urriaren 11koa, familia inguruneko zaintzetarako prestazio ekonomikoa erregulatzen duena.
- 103/2013 Foru Dekretua, uztailaren 23koa, laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa arautu duena, eta 44/2015 Foru Dekretuak, martxoaren 17koak, aldatu duena.
- 60/2011 Foru Dekretua, martxoaren 22koa, Gizarteratzeko Laguntza Berezia arautzen duena, abenduaren 13ko 207/2011 Foru Dekretuak, eta ekainaren 19ko 79/2018 Foru Dekretuak aldatu dutena.
- 11421/2003 Foru Agindua, abuztuaren 14koa, gaixotasunagatiko edo baliaezintasunagatiko Gizarte-ongizateko Funtza eskuratzeko baldintzak arautzen dituena.

3.5. Dirulaguntzen berrikuspena

Helburua

Foru Sektore Publikoaren barruan ez dauden eta Bizkaiko Lurralde Historikoaren aurrekontu orokorren kontura diren pertsona fisiko edo erakundeei emandako dirulaguntzak edo laguntzak aztertzea, jasotako finantzazio publikoa dirulaguntzaren edo laguntzaren xederako aplikatu dela bermatzeko helburuarekin.

Arduradunak

34/2010 Foru Dekretuak, martxoaren 23koak, Dirulaguntzen arautegia onartzen duenak¹⁸, 69. artikuluan ezartzen du dirulaguntzak ematen dituzten organoek¹⁹ **dirulaguntzak egiaztatu beharko dituztela agirien bidez.**

Halaber, manu bereko 70. artikulua ezartzen du dirulaguntza ematen duen organoaren betebeharra izatea **urtero jarduketa bat egitea, onuradunek diruz lagundutako jarduerak egiten dituztela egiaztatzeko.**

Artikulu horien arabera, zerbitzu eta prestazio sozialen esparruan, dirulaguntzak eman ditzaketan, eta beraz, haiek azertu behar dituzten zerbitzuak adierazten dira:

– Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua:

Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak dirulaguntzak kudeatu eta ematen ditu, lege ezarritako prozedura hauen bidez²⁰:

✓ Norgehiagoka deialdiak:

Norgehiagoka prozeduratzat hartzen da, eta prozedura horren bidez diru-laguntzak aurkeztutako eskaerak alderatuz ematen dira aurretik oinarri arautzaileetan eta deialdian alde aurretik ezarritako balorazio-irizpideen arabera hurrenkera ezartzeko, eta deialdian erabilgarri dagoen kredituaren barruan ezarritako mugarekin, aipatutako irizpideak aplikatuz baloraziorik onenak lortu dituztenak esleituz.

✓ Lehia libreko deialdiak:

Salbuespenetzko metodoa da, eta dirulaguntzaren xede eta izaera dela eta, norgehiagoka araubidearen bidez izapidetu ezin denean gertatzen da.

¹⁸ 34/2010 Foru Dekretua, martxoaren 23koa, Dirulaguntzei buruzko Araudia onesten duena, Foru Administrazioaren dirulaguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duen maiatzaren 31ko 5/2005 Foru Araua garatuz.

¹⁹ 5/2005 Foru Arauaren 2.1. artikulua, maiatzaren 31koa, Foru Administrazioak ematen dituen diru laguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duena: "Dirulaguntzat hartzen da (...) pertsona publiko edo pribatuen alde (...) egindako diruzko edozein erabilera, betiere baldintza hauek betetzen baditu:

a) Onuradunen zuzeneko kontraprestaziorik gabe ematen da.

b) Helburu jakin bat betetzen bada, proiektu bat gauzatzen bada, jarduera bat egiten bada, portaera ona izaten badu, jadanik egindakoak edo egiteko daudenak, edo egoera bat gertatzea. Horrela, onuradunak, ezarri diren betebeharrak materialak eta formalak bete beharko ditu.

c) Finantzatutako proiektu, ekintza, jokabide edo egoeraren helburua izatea onura publikoko edo interes sozialeko edo xede publiko bat sustatzeko jarduera bat bultzatzea".

²⁰ 5/2005 Foru Arauaren 20. artikulua, maiatzaren 31koa, Foru Administrazioak ematen dituen diru laguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duena.

Emateko mekanismo horren bidez, funtsak banatzen dira eskaerak jasotzen diren heinean; betiere, deialdian ezarritako baldintza guztiak betetzen badituzte, eta aurrekontu-hornidurek hala ahalbidetzen duten artean.

✓ **Diru-laguntza izendunak²¹:**

Dirulaguntza horiek, organo publiko batek zuzenean emandako dirulaguntza modalitate bat dira. Horrela, **diruz lagun daitezkeen hitzarmenak** dira Bizkaiko Lurralde Historikoaren aurrekontu orokorretan norbaiten izenean aurreikusita dauden diru-laguntzak bideratzeko ohiko tresna²².

– **Auditoretza zerbitzua:**

Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak egin behar duen berrikusten lanaz gain, Auditoretza zerbitzuak, bere eskumeneko kudeaketari laguntzeko jarduketei dagokienez, urtero, auditoretza zerbitzu bat ere eskaintzen die Bizkaiko Foru Aldundiaren zuzendaritzei. Xede horren barruan zenbait modalitate daude, eta horien artean hauek nabarmentzen dira:

✓ **Bizkaiko Foru Aldundiaren organo emaileek dirulaguntzak emateko prozeduretan legezotasuna betetzen duten berrikustea²³:**

Dirulaguntzak emateari buruzko prozeduretan legezotasuna betetzen dela kontrolatzeko, alderdi hauek egiaztatzen dira:

- Espedientea onartzeko ematen dioten organoaren eskumena.
- Aurrekontuan kreditua dagoela eta proposatutako kreditua egokia dela egin nahi den gastu edo betebeharraren izaera kontuan hartuta.
- Urte anitzeko konpromisoak hartzen diren kasuetan, arlo horretan indarrean dauden xedapenetan ezarritakoa betetzen duela egiaztatuko da.
- Eskatutako dokumentazioa egokia izatea prozedura bakoitzerako, eta espedientean funtsezko baldintza edo izapiderik ez faltatzea.
- Betebeharrak eta ordainketak dirulaguntza arautzen duen xedapenari edo arautegiari egokitzen direla, eta onuradunak dagokion betebeharra bete duela egiaztatzen dela.

²¹ 5/2005 Foru Arauaren 20.2. artikulua, maiatzaren 31koa, Foru Administrazioak ematen dituen diru laguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duena: Diru-laguntza hauek zuzenean eman ahal izango dira:

a) Bizkaiko Lurralde Historikoaren aurrekontu orokorretan norbaiten izenean aurreikusita daudenak.

b) Dirulaguntzaren emakida edo zenbatekoa lege mailako arau batek ezarrita dau(z)ka, laguntza bakoitzari aplikatu beharreko prozedura berariazkoa jarraituz.

c) Salbuespen modura, interes publiko, sozial, ekonomiko edo humanitarioko arrazoi egiaztatuengatik, edo behar bezala justifikaturiko beste arrazoi batzuegatik, deialdi publikoa egiteko eragozpenak daudenean dirulaguntzak".

²² 5/2005 Foru Arauaren 26.1. artikulua, maiatzaren 31koa, Foru Administrazioak ematen dituen diru laguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duena.

²³ 5/2006 Foru Arau Orokorra, abenduaren 29koa, aurrekontuei buruzkoa.

- Auditoretza Zerbitzuak, gainera, bere eginkizunaz baliatzeko, bidaltzen dizkioten espedienteak zuzen izapidetzeko beharrezkotzat jotzen dituen beste argibide, txosten edo agiri eskatu ahalko ditu.

Prozedurarekin amaitzeko, txosten bat egiten da, eta horren bidez, dirulaguntza ematen duen organoak egindako jarduketa baloratuko du. Bestalde, dirulaguntza izendunak ez dira sartzen auditoretza-prozedura horren aplikazio esparruan.

✓ **Finantza-kontrola²⁴:**

Auditoretza egiteko metodo horren helburua da alderdi hauek egiaztatzea:

- Onuradunak diru-laguntzak era egoki eta zuzenean eskuratu dituen.
- Onuradunek eta erakunde laguntzaileek diru-laguntza kudeatu eta aplikatzeko betebeharrak betetzen dituzten.
- Onuradunek eta erakunde laguntzaileek diru-laguntzak era egoki eta zuzenean justifikatu dituzten.
- Onuradunek eta erakunde laguntzaileek aurkeztutako justifikazioaren arabera, dirulaguntzarekin finantzatu diren eragiketen errealitatea eta erregulartasuna.
- Diruz lagundutako jardueraren finantzazio egoki eta zuzena.

Auditoretza-prozesu horren ondorioz, azken txosten bat egin beharko da, eta hor, prestazioaren pertsonak edo erakunde onuradunak egindako jarduketari buruzko iritzia emango da.

Irismena

– **Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua:**

Aurretik adierazi denez, 34/2010 Foru Dekretuak, martxoaren 23koak, Dirulaguntzei buruzko arautegia onartzen duenak, ezartzen du urtero **dirulaguntza guztien egiaztagiria eta pertsona edo erakunde onuradunek diruz lagundutako jarduerak egiten dituztela agirien bidez egiaztatu** behar direla.

Horrela, aurreko ekitaldian **emandako dirulaguntza guztiak (% 100)** aztertuko dira, modalitate guztietan, eta dirulaguntzen hurrengo berrikuspenaren irismena zehaztuko da, emandako dirulaguntza kopurua eta haien zenbateko guztia adieraziz:

✓ **Norgehiagoka deialdiak:**

Dirulaguntza horien arrazoiengatik aurkeztu beharreko justifikazioaren metodoa eta edukia desberdina da dirulaguntzaren xede kopuruaren arabera.

Horrela, **60.000 € baino gutxiagoko zenbatekoarekin diruz lagundutako erakundeek** kontu justifikagarria aurkeztu behar dute, gastuen frogagiriekin batera. Horrela,

²⁴ 5/2006 Foru Arau Orokorren 147.1.d), artikulua, abenduaren 29koa, Aurrekontuei buruzkoa.

Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak aztertuko du, eta horren ostean, likidazio-akta egingo du²⁵.

Bestalde, **60.000 euro baino gehiagoko dirulaguntza jasotzen duten erakundeek** kontu justifikagarria aurkeztu behar dute, auditorearen txostenarekin batera (Ogasun eta Finantza Sailaren foru diputatuaren apirilaren 15eko 945/2011 Foru Aginduan ezarritako arauen arabera egindakoa). Txosten hori, Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuko langileek aztertuko dute, eta egiaztapen aktak egingo dituzte. Hor, zuzenketak, gomendioak, itzultzeak eta zegozkion gaineko jarduketak barne hartuko dira.

✓ **Lehia libreko deialdiak:**

Mota horretako dirulaguntzen onuradunek urtero justifikazio kontu bat aurkeztu behar dute, gastuen egiaztagirien batera. Horrela, Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuak aztertuko ditu, eta egiaztapen-aktak egingo ditu. Hor, barne hartuko dira, hala badagokio, zuzenketak, gomendioak, itzultzeak eta egokitzat jotzen dituen gainerako jarduketak²⁶.

✓ **Dirulaguntza izendunak:**

Erakunde onuradunek kontu justifikagarria aurkeztu behar dute urtero, auditorearen txostenarekin batera (Ogasun eta Finantza Sailaren foru diputatuaren apirilaren 15eko 945/2011 Foru Aginduan ezarritako arauen arabera egindakoa). Txosten hori, Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuko langileek aztertuko dute, eta egiaztapen aktak egingo dituzte. Hor, zuzenketak, gomendioak, itzultzeak eta zegozkion gaineko jarduketak barne hartuko dira²⁷

– **Auditoretza zerbitzua:**

Auditoretza-zerbitzuak Gizarte Ekintza Sailaren mendeko zentroei emandako dirulaguntzak berrikusiko ditu urteko Kudeaketa Laguntzeko Jardueren Planean.

Irismenaren laburpena

- ✓ Dirulaguntzen justifikazioen % 100 aztertzea.
- ✓ Aztertzea justifikazioko kontua, lehia librean diruz lagundutako erakundeen % 100aren gastuen, edo 60.000 eurotik beherako gastua dutenen egiaztagiriekin.
- ✓ Aztertzea justifikazioko kontua, kontu-ikuskariaren txostenarekin, dirulaguntza izendunen % 100, eta erakundeen % 100, norgehiagokan 60.000 euroko edo hortik gorako dirulaguntza jaso badute.

²⁵ 34/2010 Foru Dekretuaren 57. artikulua, martxoaren 23koa, Diru-laguntzen Erregelamendua onesten duena.

²⁶ 34/2010 Foru Dekretuaren 59. artikulua, martxoaren 23koa, Diru-laguntzen Erregelamendua onesten duena.

²⁷ 34/2010 Foru Dekretuaren 57. artikulua, martxoaren 23koa, Diru-laguntzen Erregelamendua onesten duena.

²⁸ 34/2010 Foru Dekretuaren 59. artikulua, martxoaren 23koa, Diru-laguntzen Erregelamendua onesten duena

	<i>Berrikuspenaren helmena</i>
Norgehiagoka deialdiak	% 100
Lehia libreko dekretuak	% 100
Dirulaguntza izendunak	% 100
Kudeaketari laguntzeko jarduketak	% 100

Erreferentziako arautegia

- 12/2008 Legea, abenduaren 5koa, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa.
- Aurrekontuei buruzko abenduaren 29ko 5/2006 Foru Arau Orokorraren testu bateginaren 146-152 artikuluetan, Bizkaiko Foru Aldundiaren auditoretza bidezko kontrola araupetuta dago.
- 5/2005 Foru Araua, maiatzaren 31koa, Foru Administrazioak ematen dituen dirulaguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duena (otsailaren 29ko 2/2012 Foru Arauak berritu du).
- 169/2014 Foru Dekretua. Horren bidez, Bizkaiko Lurralde Historikoko Aurrekontuei buruzko arautegi orokorra onartzen da, aurrekontuei buruzko abenduaren 29ko 5/2006 Foru Arau Orokorraren testu bategina garatzen duena.
- 34/2010 Foru Dekretua, martxoaren 23koa, Dirulaguntzei buruzko Araudia onesten duena, Foru Administrazioaren dirulaguntzen araubide juridiko orokorra ezartzen duen maiatzaren 31ko 5/2005 Foru Araua garatuz.
- Ogasun eta Finantzen foru diputatuaren apirilaren 15eko 945/2011 Foru Agindua. Horren bidez onetsi dira kontu auditoreek dirulaguntzen justifikazio kontuak berrikusteko lanak egitean jarduteko bete behar dituzten arauak, foru sektore publikoaren esparruan betiere.
- .

4. Planaren gauzatzea, jarraipena eta ebaluazioa

Plana 2021-2023 aldian garatuko da, eta aurreikusitako jarduera-bloke bakoitzerako garatutako jardueren urteko ebaluazioetan oinarrituta zehaztuko dira helburu zehatzak.

Aurreikusitako bost jarduketa-blokeek berariazko plana dute, eta ikuskapen, kontrol edo azterketa mota bakoitzerako jarduketan, eta erabiltzeko metodologiaren eta ikuskapen-protokoloen xehetasuna ezartzen du.

Hauek dira aurreikusitako berariazko ikuskapen, kontrol eta azterketa planak gauzatu, jarraitu eta ebaluatzen dituztenak:

<i>Jarduketa-blokeak</i>	<i>Ikuskapen, kontrol edo berrikuspen mota</i>	<i>Emaitzak / Mekanismoak</i>	<i>Zerbitzu arduradunak</i>
<i>Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrola</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Datu-bilketa • Zuzeneko bisitak edo online 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikuskapen aktak • Ikuskapenaren amaierako txostenak • Zirkularrak eta jarraibideak • Jardunbide egokiko arautegiari edo eskuliburuari egokitzeko gomendioak/proposamenak 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzua • Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua
<i>Arretaren eta Zainketen kontrola Zentroetan</i>	<ul style="list-style-type: none"> • BAPen azterketa • Azterketa medikoak • Gizarte-heziketako Esku-hartze Planen ikuskapena • Gizarte azterketa eta analisia 	<ul style="list-style-type: none"> • Arreta Planak aldatzeko proposamena • Baliabideak eta zerbitzuak onuradunen beharrei egokitzea 	<ul style="list-style-type: none"> • Zentroen zerbitzua • Umeen Zerbitzua • Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua • Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza
<i>Zainketen kontrola etxean</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bisitak • Telefono bidezko jarraipena • Barne azterketak 	<ul style="list-style-type: none"> • Emandako baldintzak eta zainketak betetzen direla egiaztatzea • Arautegiari egokitzeko gomendioak/proposamenak • Zainketari laguntzeko ekimenak identifikatzea 	<ul style="list-style-type: none"> • Balorazio eta Orientazio Zerbitzua
<i>Gizarte prestazioak aztertzea</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Espedienteak aztertzea • Datu-trukea / Elkarreragingarritasuna 	<ul style="list-style-type: none"> • Helburuen betetzearen egiaztapena • Laguntzak emateko arautegiari edo prozedurei egokitzeko eta horiek hobetzeko gomendioak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua • Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua

<i>Jarduketa-blokeak</i>	<i>Ikuskapen, kontrol edo berrikuspen mota</i>	<i>Emaitzak / Mekanismoak</i>	<i>Zerbitzu arduradunak</i>
<i>Dirulaguntzen berrikuspena</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Justifikazio kontuak berrikustea • Auditoretza lanak 	<ul style="list-style-type: none"> • Diruz lagundutako gastuen justifikazioa egiaztatzea • Laguntzak emateko arautegiari edo prozedurei egokitzeko eta horiek hobetzeko gomendioak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua • Auditoretza zerbitzua

5. Baliabideen erabilera

Jarraian, Zerbitzuen eta Gizarte Prestazioen Ikuskapen eta Kontrolerako Plan Orokorrean aurreikusitako jarduketa-bloke bakoitzerako aurreikus daitezkeen baliabideak zehazten dira:

1. Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrola

- **Ikuskapen eta Kontrol Zerbitzua:**
 - ✓ Ikuskaritza eta Kontrol Zerbitzuko langileak
- **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**
 - ✓ Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuko langileak, Ikuskaritza eta Kontrol Zerbitzuko langileekin lankidetzan.

2. Arretaren eta Zaintzen kontrola Zentroetan:

- **Zentroen zerbitzua:**
 - ✓ Mendekotasun egoeran dauden pertsonen arretarako Zentroetan egindako Arretaren eta Zaintzen Ikuskapena Zentroen Zerbitzuak egingo du, gutxienez, irudi hauez osatuta dauden **barne taldeen bidez**:
 - o **Mendekotasun egoeran dauden adinekoen** esparruan: Atalburua, ataleko bi mediku, eta Banakako Arreta Planak ikuskatzeko beharrezkoa den administrazio-laguntza.
 - o **Desgaituen** esparruan: atalburua, medikua, arloko psikologoa eta Banakako Arreta Planak ikuskatzeko beharrezkoa den administrazio-laguntza.
 - ✓ Horrez gain, Banakako Arreta Planek ikuskapena osatzen duten **azterketa medikoak eta gizarte-analisiak** egiteko **kanpoko kontratazioa** egin da.
- **Umeen Zerbitzua:**
 - ✓ Adingabeen egoitza-baliabideetan egindako Arretaren eta Zaintzen Kontrola Umeen Zerbitzuak egingo du, gutxienez, irudi hauez osatuta dauden **barne taldeen bidez**: zerbitzuburua, hiru atalburu, kasuak koordinatzen dituzten langileak, gizarte-hezitzaileak, Bizkaiko Foru Aldundiaren Zerbitzu eta Prestazioen Programetako langileak, eta Gizarte-heziketako Esku-hartze Planak ikuskatzeko beharrezkoa den administrazio-laguntza.
- **Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzua:**
 - ✓ Emakumeak Babesteko eta Familientzako Laguntza Zerbitzuko langileak (gizarte-langileak eta psikologoak)
- **Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:**
 - ✓ Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuko langileak (gizarte-langileak)

3. Zaintzen kontrola etxean:

- **Balorazio eta Orientazio Zerbitzua:**
 - ✓ Bizkaiko Foru Aldundiko baliabideak, Balorazio eta Orientazio Zerbitzuko lan pertsonako talde baten bidez.
 - ✓ Horrez gain, etxean bisitak egiteko kanpoko kontratazioa egin da, azterketa medikoak egiteko eta gizarte-langilea baloratzeko, etxean zaintzen jarraipena egin ahal izateko.

4. Gizarte prestazioak aztertzea:

- Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua:
 - ✓ Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuko baliabideak, KGP, etxebizitza alokairuagatiko osagarria, MIGILE, FIZPE, ZLP eta LPPE jasotzen duten pertsonen baldintzak betetzen direla egiaztatzeko barne taldeen bidez
- Inklusioa Sustatzeko Zerbitzua:
 - ✓ Inklusioa Sustatzeko Zerbitzuko langileak

5. Dirulaguntzak aztertzea:

- Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzua:
 - ✓ Prestazioen eta Diru-laguntzen Zerbitzuko baliabideak, dirulaguntzaren edo laguntzaren xederako jasotako finantzazio publikoaren jarraipena egiteko barne-taldeen bidez.
- Auditoretza zerbitzua:
 - ✓ Bizkaiko Foru Aldundiaren baliabideak, eskatutako kanpoko lanen jarraipena eta hobetzeko proposamenak egin ditzaketen Auditoretza Zerbitzuko barne taldeen bidez.
 - ✓ Dirulaguntzak aztertzeko auditoreen kanpoko kontratazioa aurreikusita dago.

<i>Jarduketa-blokeak</i>	<i>Giza baliabide eta baliabide teknikoek laburpena</i>
<i>Gizarte Zerbitzuen Zentroen Ikuskaritza eta Kontrola</i>	<ul style="list-style-type: none">• Norberaren langileak
<i>Arretaren eta Zaintzen kontrola Zentroetan</i>	<ul style="list-style-type: none">• Norberaren langileak• Kanpoko kontratazioa: azterketa medikoak, psikologikoak eta sozialak
<i>Zaintzen kontrola etxean</i>	<ul style="list-style-type: none">• Norberaren langileak• Kanpoko kontratazioa: bisitak etxean
<i>Gizarte prestazioak aztertzea</i>	<ul style="list-style-type: none">• Norberaren langileak• Elkarreragingarritasuna
<i>Dirulaguntzen berrikuspena</i>	<ul style="list-style-type: none">• Norberaren langileak• Kanpoko auditoretzak

